

Titel proefschrift: *Landhervormingen, klassenverhoudingen en politieke islam: inzicht in de opkomst van Jamaat-e-Islami in Kasjmir*

Samenvatting

Politieke en boerenopstanden hebben postkoloniale staten in het verleden genoopt om landbouwhervormingen door te voeren; vooral herverdelingsprogramma's voor land. Kunnen dergelijke transformatieve landbouwreorganisaties echter ook een averechts effect hebben en protestbewegingen op gang brengen? Dit proefschrift beschrijft onderzoek naar dit mogelijke dialectische verband tussen door de overheid ingestelde landhervormingen – bedoeld om de onrust op het platteland tot bedaren te brengen – en agrarische herstructurering waaruit nieuwe maatschappelijke formaties ontstaan met een revolutionair bewustzijn dat geworteld is in religieus denken. Deze dynamiek is onderzocht in de betwiste deelstaat Jammu en Kasjmir (J&K). Daarbij is gekeken naar veranderingen in landeigendomsstelsels die hebben geleid tot het ontstaan van nieuwe klassen op het platteland, de opkomst van de politieke islam in de vorm van *Jamaat-e-Islami* (Partij van de islam), en het uitbreken van gewapende opstanden aan het einde van de jaren tachtig. In dit proefschrift worden daarmee enkele conventionele aannamen over het stabiliserende effect van herverdelingsbeleid ter discussie gesteld. In het bijzonder is onderzoek gedaan naar het verband tussen agrarische transformatie en de opkomst van soennitisch islamisme op het platteland van Kasjmir en hoe deze islamitische heroplevingsbeweging vervolgens een contrarevolutie ontketende tegen de (Indiase) staat en het cliëntelistische regime in het gebied. Daarnaast is onderzocht hoe de Indiase overheid grondwetgeving en bestaande koloniale inkomstenstructuren als (controle)mechanismen voor territoriaal bestuur heeft geoperationaliseerd, waarmee het zogenaamde verdrijvingskolonialisme in Kasjmir is gefaciliteerd.

Het proefschrift behandelt verder de historische, sociaal-politieke en economische factoren die de steun voor *Jamaat-e-Islami* onder de boeren en plattelandsarbeidersklasse van Kasjmir hebben bevorderd, en de wijze waarop islamisten in Kasjmir tegelijkertijd de islamitische doctrine hebben geoperationaliseerd om de politieke economie van het platteland in de regio te hervormen. Ik betoog dat deze heroplevingsbeweging, in tegenstelling tot andere uitingen van islamisme wereldwijd, voornamelijk voortkwam uit de middelgrote en kleine boeren en de plattelandsarbeidersklasse, en een politieke kracht vormde achter de gewapende opstand in een regio waar boerenopstanden voorheen ondenkbaar waren. Ik heb onderzocht hoe nieuwe vormen van sociale differentiatie ontstonden door de herstructurering van de landbouw en hoe dit proces leidde tot een nieuwe middenklasse van boeren, die vervolgens de plattelandsbevolking mobiliseerde rond een bredere nationalistische bevrijdingsagenda die geworteld is in islamistisch gedachtegoed. Daartoe heb ik een marxistische klassenanalyse van agrarische verandering geïntegreerd met een historisch verankerd antropologisch

onderzoek om de dynamiek van de politieke islam in dit betwiste deel van de Himalaya te bestuderen. Deze methodologische benadering belicht de dynamische verbanden tussen materiële omstandigheden, ideologische formaties en de collectieve mobilisatie van boeren en arbeiders in een gebied waar kwesties rond soevereiniteit, identiteit en territoriale controle omstreden blijven. De historisch verankerde antropologische methode is essentieel om te begrijpen hoe bredere islamistische stromingen lokale gebruiken van moslims vormgeven, terwijl het politiek-economisch kader de materiële grondslagen van religieuze (en nationalistische) mobilisatie belicht.

Dit proefschrift belicht niet alleen de factoren die ten grondslag liggen aan de opkomst van het islamisme en de daaropvolgende gewapende opstand in Kasjmir, maar biedt ook nieuw theoretisch inzicht in de begrippen klasse en kapitaal in verband met religieuze ideologie binnen sociaal-politieke bewegingen die worden geassocieerd met de politieke islam. Het onderzoek levert een bijdrage aan de kritische analyse van landhervormingen en agrarische sociale bewegingen in omstandigheden die worden gekenmerkt door vormen van (verdrijvings)kolonialisme. Bovendien schetst het onderzoek de historische ontwikkeling van soennitisch islamisme in Kasjmir in samenhang met bredere hedendaagse islamistische stromingen in Zuid-Azië. Hierbij wordt het proces van ideologische circulatie en adaptatie onderzocht. Ten slotte belicht het proefschrift hoe de Indiase overheid grondinkomstenstructuren uit de koloniale tijd gebruikt om een nieuw verdrijvingskolonialistisch project te steunen door middel van landcontrole en demografische veranderingen in het betwiste gebied.

Trefwoorden: *hervorming op het gebied van landherverdeling, agrarische verandering, Jammu en Kasjmir, Jamaat-e-Islami, politieke islam, islamistische heropleving, boerenbewegingen en verdrijvingskolonialisme.*